

Robert Piotr Masztalski

**Przeobrażenia struktury przestrzennej
małych miast Dolnego Śląska
po 1945 roku**

**Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej
Wrocław 2005**

Spis treści

I. Wstęp	5
1. Wprowadzenie	5
2. Przedmiot i cel badań	7
3. Obszar badań	10
4. Metoda pracy	10
5. Współczesne kierunki badań obszarów zurbanizowanych	12
II. Strategie zagospodarowania przestrzeni miast	23
1. Charakter obszarów zurbanizowanych	23
2. Miasta i ludność miejska Polski	29
3. Wielkość miast	38
4. Powojenna urbanistyka w Polsce	43
5. Zagrożenia procesu współczesnych przemian przestrzennych	46
5.1. Dziedzictwo XX wieku	46
5.2. Karta Ateńska i socjalistyczny modernizm	48
5.3. Polaryzacja struktur osadniczych	50
5.4. Utrata tożsamości kulturowej	52
III. Analiza powojennych przemian urbanistycznych małych miast Dolnego Śląska	55
1. Sieć osadnicza	55
2. Zmiany po 1945 roku	62
3. Struktura wielkości	66
4. Dynamika zmian demograficznych	71
5. Małe miasta regionu	78
6. Charakterystyka wybranych cech urbanistycznych	80
7. Analiza morfologiczna terenów zurbanizowanych	88
8. Etapy rozwoju	92
9. Parametry powierzchniowe	95
10. Przemiany wewnętrznej struktury przestrzennej wybranych miast	97
11. Skutki transformacji ustrojowej	99
12. Nowe kierunki polityki przestrzennej	102
IV. Analiza szczegółowa struktury funkcjonalno-przestrzennej wybranych małych miast Dolnego Śląska	105
1. Strefy oddziaływania centralnych punktów osadniczych	105
2. Analiza struktury funkcjonalno-przestrzennej wybranych miast	110
2.1. Brzeg Dolny	110
2.2. Kąty Wrocławskie	121
2.3. Oborniki Śląskie	131
2.4. Sobótka	139
2.5. Strzelin	148
2.6. Środa Śląska	158
2.7. Trzebnica	166
3. Interpretacja wyników analizy	175

V. Kierunki przeobrażeń przestrzennych małych miast Dolnego Śląska	177
1. Dynamika zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej po 1945 roku	177
1.1. Relacje między tempem wzrostu liczby mieszkańców miasta a zwiększaniem się jego powierzchni zurbanizowanej	177
1.2. Skala degradacji ciągłości urbanistycznej miasta	179
1.3. Historyczna zabudowa śródmiejska miasta na tle jego nowych funkcji usługowych ..	181
2. Dzisiejsze uwarunkowania rozwoju	183
2.1. Sfera społeczno-demograficzna	183
2.2. Ograniczenia strukturalno-przestrzenne	185
2.3. Prawodawstwo i aspekty polityczno-informacyjne	186
2.4. Rozwój społeczno-gospodarczy i technologiczny	188
3. Realizowane kierunki zmian	189
VI. Podsumowanie	199
1. Zjawiska urbanistyczne blokujące procesy rozwojowe małych miast Dolnego Śląska ...	193
1.1. Tendencje demograficzne	193
1.2. Spuścizna gospodarki przestrzennej lat 1945–1989	194
1.3. Ograniczenia administracyjne	196
1.4. Blokady mentalne społeczności małomiejskich	198
2. Zjawiska sprzyjające pozytywnym przemianom przestrzennym małych miast Dolnego Śląska	199
2.1. Ruchy migracyjne	199
2.2. Atrakcyjność przyrodnicza i kulturowa	200
2.3. Położenie w sieci osadniczej – renta urbanistyczna	201
2.4. Integracja europejska	202
3. Pożądane kierunki przemian	204
VII. Wnioski końcowe	207
Bibliografia	211
Spis rycin	222
Spis tabel	225
Aneksy	
Nr 1 Analiza morfologiczna wybranych miast Dolnego Śląska (badania własne autora) ..	227
Nr 2 Schematy etapów rozwoju terytorialnego po 1945 roku wybranych miast Dolnego Śląska (badania własne autora)	249
Nr 3 Schematy struktury funkcjonalno-przestrzennej wybranych miast Dolnego Śląska (badania własne autora)	271